

מעקב הומניטרי ספטמבר 2011

צילום: EAPPI, ספטמבר 2011

הרשויות הישראליות הרסו שש בארות מים בשלושה כפרים בגדה המערבית;

סקירה כללית

תוכן העניינים

2..... עלייה באלימות מתנחלים

4..... הרשויות הישראליות הורסות תשתית מים

5..... משבר המימון בסוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם

6..... מכשולים בפני חינוך באזור ירושלים

אירועי ספטמבר הדגישו מספר גורמים התורמים לפגיעות המאפיינת את חייהם ומקורות מחייתם של פלסטינים רבים בשטח הפלסטיני הכבוש (שפ"כ).

חודש ספטמבר הביא עימו הסלמה חמורה באלימות מתנחלים, שגרמה למותו של פלסטיני אחד ולפציעתם של 68 פלסטינים נוספים, לעקירתה בכפייה של משפחה בת שתיים-עשרה נפשות, ולהצתתם, כריתתם או השחתתם בדרכים אחרות של כמעט 2,500 עצים. התפתחויות אחרות הקשורות לפעילות מתנחלים במהלך ספטמבר הדגישו את פריעת החוק הממושכת והמפושטת, שבבסיס התופעה הקרויה אלימות מתנחלים. התפתחויות אלה כוללות את סגירתה, בלא הגשת כתב אישום, של החקירה של מתקפה חמורה שביצעו מתנחלים בשנת 2008 ואשר צולמה בווידיאו, כמו גם ההכרזה הרשמית של הרשויות הישראליות

כ-9 אחוזים מכוח העבודה בעזה, הקיצוצים צפויים להשפיע לרעה על שיעורי האבטלה בחודשים הקרובים, ולהעלות את הסיכון לפגיעות הומניטריות.

ככוח הכובש, ממשלת ישראל אחראית בסופו של דבר להגנה על האוכלוסייה הפלסטינית בשפייכ ולרווחתה. בכדי ליישם אחריות זו, יש לנקוט פעולה רצינית לאכיפת החוק על מתנחלים, שעל פי המשפט הבינלאומי מגוריהם בגדה המערבית אינם חוקיים. כן יש לחדול מפעולות חד-צדדיות המתמקדות ברכושם ובמחייבתם של אזרחים מוגנים, כמו הרס בארות מים.

עלייה באלימות מתנחלים

אירועי ספטמבר מדגישים את היעדר שלטון החוק

ספטמבר הביא עימו הסלמה חדה באלימות מתנחלים, המשתקפת הן במספר התקריות והן בהשפעתן השלילית הגוברת. במהלך החודש רשם המשרד לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA) בסך הכול 73 תקריות שהביאו לפגיעת פלסטינים או לנזק לרכוש פלסטיני. להוציא חודש מרס 2011, זהו המספר הגבוה ביותר של מתקפות מתנחלים הגורמות לנפגעים או לנזק לרכוש שנרשם בחודש אחד מאז ינואר 2006, שאז החל המשרד לתיאום עניינים הומניטריים לנהל רישום שיטתי של תקריות במעורבות מתנחלים. יתרה מכך, ההסלמה של חודש ספטמבר באה בעקבות מגמת עלייה באלימות

על כוונתן "להעניק הכשר חוקי" להתנחלות גדולה באזור רמאללה (עפרה), שנבנתה בלי היתרי בנייה, ברובה על אדמה פרטית פלסטינית.

בצפון הגדה המערבית נפגעה מחייתן של מאות משפחות פלסטיניות כאשר הרשויות הישראליות הרסו שש בארות מים, בנימוק שהבארות נחפרו במקור בלא היתר מוועדת המים המשותפת הישראלית-פלסטינית. הבארות שימשו להשקייתם של כ-3,000 דונמים של אדמה חקלאית. בניסיון להתמודד עם המחסור במים נאלצו כמה מהחקלאים שנפגעו להשתמש בלית ברירה בנגר מי גשמים ובמי שופכין לא מטופלים להשקיה, ויצרו בכך סכנה בריאותית וסביבתית. סיבה נוספת לדאגה הינה העובדה שהבארות שנהרסו נמצאו בשטח B, שהסכם הביניים משנת 1995 (אוסלו ב') העניק את סמכויות התכנון בו לרשות הפלסטינית.

לגירעון הקשה במימון שעימו מתמודדת סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם, התומכת ביותר משני שלישים מאוכלוסיית עזה, נודעה השפעה שלילית במיוחד על התנאים ההומניטריים הקשים ממילא בחלק זה של השפייכ. המחסור במימון, המוערך ב-36 מיליוני דולרים ארה"ב, אילץ את סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לצמצם או להקפיא מספר תוכניות בתחומי יצירת משרות, סיוע במזון, חינוך וייעוץ. מעבר לפגיעה המיידית, הרי שלאור העובדה שסוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם מעסיקה

מתנחלים: מאז תחילת 2011 נרשמו בסך הכול 335 תקריות מסוג זה, עלייה של 63 ו-205 אחוזים, בהתאמה, לעומת התקופות המקבילות ב-2010 וב-2009.

רבות מהמתקפות החודש בוצעו בהקשר של האסטרטגיה המכונה "תג המחיר", סביב הריסתם - על ידי הרשויות הישראליות - של מספר מבנים בשני מאחזי התנחלות לא מורשים (מגרון ורמת מגרון) בנפת רמאללה.² גם הגשת הבקשה הפלסטינית לחברות באו"ם גררה מספר מתקפות.

בסך הכול נהרג החודש פלסטיני אחד ו-68 נוספים נפצעו, בידי מתנחלים או בידי הצבא הישראלי במהלך תקריות שבהן היו מעורבים מתנחלים, וכמעט 2,500 עצים הושחתו, בין היתר. באותו

הקשר נהרג החודש מתנחל ובנו בן ה-18 חודשים בתאונה, אחרי שהנהג נפגע מסלע שיידו פלסטינים, ושלושה מתנחלים נוספים נפצעו בידי פלסטינים בתקריות אחרות. כמו כן, החודש נהרג ילד פלסטיני בן שמונה, תושב העיר חברון, שנדרס על ידי כלי רכב שבו נהג מתנחל בעת שחצה את כביש 60.

העקירה בכפייה של קהילות פגיעות וחלשות כתוצאה מאלימות מתנחלים הינה סוגיה המעוררת דאגה גוברת. באחת התקריות החודש (ה-9 בספטמבר), הציתו מתנחלים אוהל מגורים בקהילת הרועים סוסיא שבנפת חברון, וגרמו לפגיעתו של אדם אחד ולעקירתה בכפייה של משפחה בת שתי-עשרה נפשות. מוקדם יותר במהלך השנה (ביולי) נעקרה בכוח קהילת רועים שלמה בנפת רמאללה (אל

מקרה לדוגמה - הכפר קוסרה

פתחאללה אבו-רידא, חקלאי ש-80 עצי זית שלו ניזוקו באלימות מתנחלים;

קוסרה, כפר שאוכלוסייתו מונה כ-4,700 נפש, שוכן בחלק הדרום-מזרחי של נפת שכם. מאז תחילת שנות השמונים איבד הכפר יותר מ-170 דונמים של אדמה, שנלקחו לכניית ההתנחלות הסמוכה, מגדלים. תושבי הכפר סובלים דרך קבע ממתקפות של מתנחלים, בעיקר משני מאחזים סמוכים (אש קודש וקידה), מתקפות שגברו בחודשים האחרונים הן במספרן והן בחומרתן. תקריות אלו פגעו קשות בביטחונם הפיסי ובמחיתם של תושבי קוסרה.

בין ינואר לספטמבר 2011 רשם המשרד לתיאום עניינים הומניטריים בסך הכול 16 תקריות שביצעו מתנחלים בכפר, ואשר הביאו לנפגעים או לנזק לרכוש. במהלך התקריות הללו נהרג פלסטיני אחד ו-50 אחרים (ביניהם שבעה ילדים) נפצעו. מרבית הפגיעות נגרמו מהתערבות של צה"ל בעימותים שפרצו בעקבות המתקפות הראשוניות של מתנחלים; הנפגעים כוללים חקלאי בן 37, אב לשבעה, שנהרג ב-23 בספטמבר במהלך עימות כזה. במונחים של אובדן רכוש, התקריות שנרשמו ב-2011 גרמו לנזק לכמעט 1,300 עצים, להצתתם של שני כלי רכב, להרג של ארבעה בעלי חיים ולנזק למסגד אחד.

פתחאללה אבו רידה, חקלאי שנפגע במתקפת מתנחלים ב-6 באוקטובר, מסר למשרד לתיאום עניינים הומניטריים:

"80 העצים האלה שניזוקו נחשבים בעיני ילדי. אשתי ואני נטענו אותם לפני 15 שנים, וגידלנו אותם יחד עם ילדינו. אשתי ובתי היו נושאות מים על ראשיהן והולכות למרחק של יותר מ-300 מטרים כדי להשקות את העצים האלה, ואילו אני עצמי והילדים השקענו יותר משלוש שנים באיסוף אבנים מהאדמה בכדי לבנות את קירות האבן הקטנים האלה מסביב, כדי להגן על האדמה. תמיד ניסינו להגן על אדמתנו ועל העצים שלנו, אבל הפעם הם באו בלילה. הכוחות ישראליים מגבילים את התנועות שלנו בכפר כדי להגן על המתנחלים בעת שהם גורמים נזק לאדמה שלנו. זו הפעם החמישית שזה קרה; לפני 20 ימים בערך המתנחלים ירו ברגל שלי בתחמושת חיה, וכגעו גם בשני בני."

הרשויות הישראליות הורסות תשתית מים

מאות משפחות פלסטיניות נפגעות בצפון הגדה המערבית

בספטמבר הוציא המנהל האזרחי הישראלי (מנהא"ז) לפועל את הריסתן של שש בארות מים בכפרים א-נסארייה, בית חסן ואל בקעה, בצפון הגדה המערבית; שלושה מהמבנים הללו נהרסו זו הפעם השנייה תוך כחות משלושה חודשים. אף

מקרה מבחן - הריסת בארות מים בא-נסארייה

א-נסארייה הינה קהילה כפרית המתגוררת בשטח B, בנפת שכם, אשר תושביה מתפרנסים בעיקר מחקלאות. ב-8 בספטמבר 2011 הרסו כוחות ישראליים בדחפור שלוש מהבארות בכפר. הצבא החרים משאבות, מנועים, מסננים ו-4,000 ליטרים דלק (שמחירו 7 ש"ח לליטר), והשליך את כליהם של הבעלים אל הבארות. מבצעי ההריסה לא הציגו צו הריסה לאיש מן הנוכחים במקום. ההריסה פגעה במחייתן של 350 משפחות.

עדותו של נגאח זאאד (54), חקלאי:

"אני שותל עגבניות, בצלים, מלפפונים, מלונים, חצילים, פלפלים ועוד דברים רבים אחרים. הכבשים שלנו אוכלות את העלווה שנשארת אחרי שאנחנו קוטפים את היבול. עכשיו אין לנו מים, אנחנו לא יכולים לשתול גידולים והכבשים שלנו שותות את מי הביוב מהתעלה הפתוחה.

כשזה קרה, פשוט עמדתי שם. הרגשתי כעס נורא, אבל לא יכולתי לעשות כלום.

זה לקח שלוש או ארבע שעות והכול קרה ממש מול העיניים שלי. אף אחד לא הורשה להיכנס לשם. חשבתי על כל האיכרים האחרים שתלויים במים. התמוטטתי על האדמה ולקחתי אותי לרופא.

אנחנו מוכנים לחיות עם הישראלים ונתחלק במים שלנו. החלטנו, אני ושני הבעלים האחרים של הבארות, שכעת נבנה מחדש רק באר אחת, כדי שנוכל להתחלק בעלויות. אבל זה אומר שנייצר פחחות תוצרת, ואנחנו יודעים שהישראלים ייהרסו שוב את הבארות שלנו, אבל הייתי חקלאי כל החיים שלי. גם אבא שלי וסבא שלי עיבדו את האדמה הזו. כעת אנחנו חיים עם זה, ולא נלך מפה."

עדות שנמסרה לתוכנית הליטוי האקומנית לפלסטין וישראל (EAPPI), צוות יאנון

בקעה) בשל מתקפות מתנחלים חוזרות ונשנות.

העלייה באלימות מתנחלים בחודשים האחרונים התרחשה על רקע פריעת חוק מתמשכת ומכושטת ואי-ענישה על פעילות מתנחלים. אלה משתקפות באי-יכולת למנוע מתקפות; אף שמרבית התקריות בחודש ספטמבר התרחשו באזורים שהמתנחלים בוחרים בהם למטרה באורח סדיר, בזמנים שבהם ניתן היה לצפות להתרחשותן (בעת הריסת מאחזים ובסמוך להגשת הבקשה לאו"ם), האמצעים שהצבא הישראלי נקט בשטח היו ברובם בלתי מספיקים ו/או לא יעילים למניעת מתקפות או לצמצום היקפן.

היבט נוסף הינו היעדר הטלת אחריות על מבצעי מעשי האלימות והפרות חוק אחרות. החודש דחה היועץ המשפטי לממשלת ישראל עתירה שהגיש ארגון זכויות האדם הישראלי "בצלם" נגד סגירתה של חקירת משטרה בעניין מתקפת מתנחלים חמורה משנת 2008, בנימוק של "עברייני לא נודע". מתקפה זו, שתועדה בווידיאו, התרחשה בקהילת הרועים סוסיא, אותה קהילה שהותקפה החודש (ראו לעיל). לדברי ארגון "בצלם", שהשיג את תיק החקירה, המשטרה לא ביצעה פעולות חקירה בסיסיות שיכלו להביא לזיהוי ולהעמדה לדין של העבריינים רעולי הפנים, כמו תשאול של בעל החווה שעל פי הדיווחים התוקפים באו ממנה, השוואת המקלות שנלקחו בזירת הפשע לאלה שהוחרמו בחווה, ושימוש בצילומי הווידאו לזיהוי העבריינים.

גורם שלישי הינו הניסיון "להעניק הכשר חוקי" בדיעבד למעשים בלתי חוקיים בעליל. ב-15 בספטמבר הודיע היועץ המשפטי למשלה הישראלי לבית המשפט הגבוה לצדק על כוונתו להכין מפת "תחום יישובי להתנחלות עפרה (שאוכלוסייתה מונה יותר מ-3,300 נפש) בנפת רמאללה. מאחר שמרבית היישוב נבנתה על אדמה פלסטינית בבעלות פרטית, הרשומה רשמית במרשם המקרקעין על שמם של תושבי הכפרים הסמוכים עין יברוד וסילואד, לא הונפקה להתנחלות תוכנית-אב עד עתה. לפיכך, לכל הבתים בהתנחלות אין היתרי בנייה.³ הצעד שעליו הוכרז לאחרונה נועד במפורש להתחיל את תהליך "מתן הכשר חוקי" הן להתנחלות (מתוקף החוק הישראלי) והן להפקעתן של אדמות בבעלות פרטית פלסטינית.

אחד מבעלי הבארות לא קיבל התרעה כלשהי או צווי הריסה.

כל אחת מהבארות שנהרסו שימשה להשקייתם של כ-500 דונמים של אדמה חקלאית, והריסתן פגעה ביותר מ-400 משפחות פלסטיניות. מדאיגים במיוחד הדיווחים, שהתקבלו לאחר ההריסות, כי לכמה מהחקלאים לא נותרה ברירה אלא לתעל מי שופכין דרך תעלת ניקוז למי גשמים, כמנגנון התמודדות, וכי הם משתמשים במי ביוב לא מטופלים להשקיית חלקות ירק.

הבארות שנהרסו החודש נחפרו בלא אישורה של וועדת המים המשותפת הישראלית-פלסטינית, כנדרש מתוקף הסכם הביניים משנת 1995 (אוסלו ב'). ברם, רשות המים הפלסטינית טוענת כי אף שהתחייבה בפני וועדת המים המשותפת הישראלית פלסטינית לסגור את הבארות, התנתה את הסכמתה במתן מקור מים חלופי לקהילות הנפגעות, תנאי שטרם מומש.

יתרה מכך, בניגוד להריסות קודמות של תשתיות מים, כל ההריסות שבוצעו החודש נעשו בשטח B של הגדה המערבית. שלא כמו שטח C, בשטח B מעניק הסכם הביניים את סמכויות התכנון והבנייה לרשות הפלסטינית. לפיכך, עדיין לא ברור מתוקפה של איזו סמכות ביצע המנהאיז את ההריסות הללו. הריסות אלו בוצעו על רקע של אפליה מתמשכת בהקצאת משאבי מים בגדה המערבית לפלסטינים לעומת מתנחלים. בעוד שהתנחלויות ישראליות מקבלות בממוצע 280 ליטרים לנפש ביום, ההקצאה הממוצעת לאוכלוסייה הפלסטינית היא 60 ליטרים לנפש ליום, כמות נמוכה בהרבה מההמלצה של ארגון הבריאות העולמי, העומדת על 100 ליטרים לנפש ליום.

משבר המימון בסוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם

יותר משני שלישים מאוכלוסיית עזה נפגעו קשות

פעולות החירום של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם בעזה ניצבות בפני גירעון מימון קשה, בסך 36 מיליוני דולרים ארה"ב, שכבר אילץ את הסוכנות

לצמצם או להקפיא שורה של תוכניות בתחומי יצירת משרות, סיוע במזון, חינוך וייעוץ. אם בשבועות הקרובים לא יגויס מימון נוסף, בתחילת 2010 יביא הדבר לעלייה דרמטית במספר המוטבים הנפגעים מכך.

נכון לעכשיו תלויות ועומדות אצל תוכנית יצירת המשרות של סוכנות הסעד והתעסוקה 167,000 בקשות של מבקשי עבודה, המבקשים סיוע זמני בהעסקה. אחרי ירידה ראשונית של 30 אחוזים במספר החוזים המתגלגלים (מ-10,000 ל-6,500) ביוני 2011, כ-1 בספטמבר חדלו לחלוטין החוזים החדשים. לאור העובדה שהמועסקים בתוכנית יצירת המשרות מהווים חלק ניכר מהסגל של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם, לרבות מחצית מהצוות במרכזי הבריאות, 1,500 מורים להוראה מתקנת ויותר מ-2,000 עובדים באיסוף אשפה, הקיצוצים שנעשו לאחרונה פגעו ביכולתה של הסוכנות לספק שירותים. מאחר שסוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם מספקת כ-9 אחוזים מכלל התעסוקה בעזה, סביר להניח שההתפתחויות האחרונות ישתקפו בשיעור האבטלה הכללי למחצית השנייה של 2011, לאחר שבמחצית הראשונה של השנה ניכרה בשיעור זה ירידה משמעותית (מ-37.4 ל-25.5).

סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם מספקת ל-240,000 עניים מרודים, החיים על פחות מ-1.60 דולרים ארה"ב ביום, שלושה רבעים מהצרכים הקלוריים היומיים הבסיסיים שלהם, וליותר מ-400,000 בני אדם נוספים, המתקיימים על פחות מ-4 דולרים ארה"ב ביום, קצבאות מזון הנותנות מענה ל-40 אחוזים מהצרכים הקלוריים היומיים הבסיסיים שלהם. בנוסף, עוד 220,000 ילדים מקבלים הזנה נוספת בבתי הספר. אם לא יושלמו החסרים במימון, יוקפאו התוכניות הללו מינואר 2012 ואילך.

הצמצום בסיוע במזון יחייב בתי-אב, שכבר עתה הם פגיעים להחריד, להשלים את גירעון בתקציבי משק הבית שלהם בזמן שבו מחירי המזון ממשיכים להאמיר, ויחריף עוד יותר את אי-הביטחון התזונתי שבו הם נתונים ואת יכולת ההתמודדות שלהם.

כמעט מדי יומיים, פלסטינים מעברה השני של הגדר, התוחמת את מגרש המשחקים של גן הילדים, קופצים לחצר בניסיון להיכנס לירושלים. וכמעט מייד באים בעקבותיהם חיילים ישראלים, בלי התראה ובדרך כלל כשהם מלווים בכלבים מאומנים, נכנסים לגן ועורכים חיפושים בשטחו, בכיתות הלימוד ובשירותים.

כרימה חיטיב, גן קומבוני, אבו דיס, ירושלים המזרחית

כך למשל, בספטמבר ביצעו הרשויות הישראליות שורה של צעדים נגד שלושה גני ילדים באזור ירושלים, שכתוצאה מהם נפגעו יותר מ-130 ילדים פלסטינים. בשכונת א-תיורי (אבו טור) שבירושלים המזרחית מנעו הרשויות הישראליות מגן אחד להיפתח בתחילת שנת הלימודים, בגין האשמות שהוא מסונף לתנועת החמאס. גן אחר, הממוקם ליד הגדר באבו דיס, מתמודד עם פשיטות מתמשכות של כוחות ישראלים, המחפשים פלסטינים שמנסים לעבור את הגדר. גן שלישי, שהקימה הקהילה הבדואית בענתא, השוכנת בנפת ירושלים בשטח C, מצוי בסכנת הריסה לאחר שקיבל מהמנהל האזרחי הישראלי צווי הריסה.

מתוקף החוק הבינלאומי, כל הילדים כאשר הם זכאים לקבל חינוך בסביבת למידה בטוחה ונאותה. ככוח הכובש, מוטלת על ישראל החובה להגן על תשתית אזרחית, כולל בתי ספר, ולהקל על כל המוסדות המוקדשים לטיפול בילדים ולחינוכם לפעול כאות. הריסת בתי ספר וגני ילדים, סגירתם או ביצוע פשיטות בתחומם עומדות בסתירה למחויבות זו.

התלות בסיוע הומניטרי בעזה הוחרפה כתוצאה מההתמוטטות הכלכלית בעקבות המצור הישראלי על עזה, המוטל מאז 2007. אף שהקלת המצור מאז יוני 2010, בצד הפעילות הגוברת במנהרות, הולידה התאוששות כלכלית כלשהי, ההגבלות המתמשכות על היבוא והיצוא, כמו גם על הגישה לאדמות חקלאיות ולמי דיג, המשיכו לפגוע במחייתה של האוכלוסייה ולכפות על חלק משמעותי מן האוכלוסייה תלות בסיוע הומניטרי.

מכשולים בפני חינוך באזור ירושלים

עם תחילתה של שנת הלימודים 2011-2012, קיימים חששות שליליים פלסטינים החיים בירושלים המזרחית לא יינתנו המשאבים הנאותים למענה לצורכיהם החינוכיים. החינוך בירושלים המזרחית נותר באחריותן הישירה של הרשויות הישראליות. מחסור נרחב בכיתות לימוד ותנאים תת-תקניים בית הספר ממשיכים לעורר דאגה רבה.⁴ מערכת בתי-הספר העירונית אינה מסוגלת לקלוט את כל הילדים בגיל בית ספר בירושלים המזרחית, ומדי שנה נדחים אלפי ילדים פלסטינים המבקשים להירשם לבתי הספר. תלמידים שלהם כן נמצא מקום במערכת החינוך, לומדים לעיתים מזומנות במשמרות כפולות, ובתי הספר נאלצים לעיתים קרובות לקיים שיעורים בכתים שכורים שאינם עומדים בתקני חינוך ובריאות בסיסיים.⁵ נכון לעכשיו, תלויים ועומדים צווי הריסה נגד מבנים אחדים בשישה בתי ספר בירושלים המזרחית.

יחד עם זאת, ניסיונות של הקהילה למצוא מענה למשאבים הלא מספיקים שעיריית ירושלים מקצה לאוכלוסיית התלמידים הפלסטינית נתקלים לעיתים קרובות במכשולים בירוקרטיים מרובים וכן מכשולים מערכתיים שונים, המונעים מהקהילות להשלים את הפער בצורכי החינוך.

גן הילדים שוכן בשכונת אבו דיס שבירושלים המזרחית, והוא פתוח מאז שנת 1996. הקיר החיצוני של מגרש המשחקים מהווה חלק מהגדר עצמה. בצמוד לגן נמצא מתקן צבאי ישראלי, ובו מחסום ומגדל תצפית. עד לסוף שנת הלימודים 2008-2009, היה המחסום שער בגדר וכוחות ישראלים היו פותחים את הדלת ומאפשרים לילדים להיכנס לגן. ברם, מאז שודרג השער למבנה דמוי מחסום, באמצע שנת 2009, נאסרה לחלוטין הגישה דרכו, למעט למקרי חירום רפואיים ולהלוויות, והילדים שנהגו לנסוע למרחק קצר מאוד לגן שלהם נאלצים כעת להיכנס לירושלים ברגל, דרך מחסום א-זייתון, דרך עוקפת שבה הם נדרשים להחליף שני אוטובוסים ואשר הנסיעה בה נמשכת שעה.

עדוּתה של הגננת כרימה חיטיב:

"אני גרה באל עזריה ומלווה שישה ילדים מהכפר שעוברים דרך מחסום א-זייתון כדי להגיע לפה. אוטובוס לוקח אותנו מאל עזריה למחסום, אנחנו חוצים אותו ברגל, ואוטובוס אחר אוסף אותנו מעברו השני ומסיע אותנו לגן. בבקרים המחסום מלא במבוגרים שמנסים להגיע לעבודה, כך שלעיתים קרובות המעבר מלווה בדחיפות והידחפויות, והילדים, בני שלוש וארבע בלבד, נרמסים לעיתים קרובות בתנועה הרגלית הכבדה.

לפני שנתיים הנסיעה היתה קלה וקצרה בהרבה; רבים מההורים היו פשוט מורידים את הילדים בשער שליד בית הספר, והיה לנו גם אוטובוס מלא בילדים, בסך הכול 56 ילדים, שבאו מאל עזריה. בשנה שעברה ירד מספרם ל-11 ילדים, ומאז תחילת שנת הלימודים (ה-5 בספטמבר) נשארו לנו רק שישה ילדים שבאים מעברה השני של הגדר. בבוקר הנסיעה לוקחת בדרך כלל שעה, והתחבורה לגן נעשתה יקרה מאוד - בעוד שלפני סגירת המחסום הסמוך, עלות ההסעה השנתית לכל ילד מאל עזריה לגן היתה כ-1,400 ש"ח, העלות כעת היא יותר מ-4,000 ש"ח. בנוסף, החיילים המאיישים את המחסום יכולים להתנהג בגסות ובצורה מעליבה, ולפעמים הם מקשים עלינו לעבור. כך למשל, בשנה שעברה תבעו ממני פעם להראות להם את תעודות הלידה של 11 הילדים שאותם ליוויתי! ניסיתי להסביר להם שאני לא יכולה להביא את המסמכים האלה מפני שאיני אימם של הילדים - אני הגננת שלהם. במשך זמן רב הם סירבו לשמוע, אבל אחרי המתנה ממושכת הם הרשו לנו בסופו של דבר לעבור.

השנה קיוונו שהישראלים ירשו לנו שוב להשתמש במחסום הסמוך, אבל עד עתה זה לא קרה.

עם זאת, הגישה לגן אינה הבעיה היחידה. מאחר שהגדר שחוצה את העיר המזרחית ומקיפה גם את מגרש המשחקים של הגן, נמוכה כאן לעומת הגובה שלה במקומות אחרים, כמעט כל יומיים פלסטינים קופצים מעבר לגדר כדי להיכנס לירושלים, ונכנסים מבעד לחור בגדר הגן. בגדר ההפרדה יש חיישן אלקטרוני, וכמעט מייד חיליים ישראלים נכנסים לגן, בלי התראה ולרוב כשהם מלווים בכלבים מאומנים, ומתחילים לערוך חיפושים בשטחו, בכיתות הלימוד ובחדרי השירותים. בשבוע שעבר הפתיע אותי חייל ישראלי גבוה, מלווה בכלב משטרה, שערך חיפוש בשטח הגן. פשוט קפאתי במקום; זה היה מפחיד. איני יכולה לומר לכם אפילו כמה פעמים נכנסו חיילים ישראלים בחודש שעבר, אבל זה קרה לפחות פעמיים שלוש בשבוע."

לימודים", מאי 2000, מובא אצל האגודה לזכויות האזרח בישראל, עיר עמים, "תעודת עניות: מצב מערכת החינוך בירושלים המזרחית", עמי 6. "למעלה מרבע מכלל הכיתות הלא-תקניות (188 מתוך 647) מוגדרות בתור כיתות המצויות בימצב שאינו ראוי, חמישית (157) מוגדרות כמצויות 'במצב בינוני', ורק 155 מצויות 'במצב ראוי'; עוד 147 כיתות לא תקניות פועלות בתוך חדרים שיועדו להיות 'חדרי ספחי'. שם.

5. שם.

1. במהלך חודש מרס 2011 רשם המשרד לתיאום עניינים הומניטריים 78 תקריות במעורבות מתנחלים, רובן בעקבות הריגתם של חמשת בני משפחה אחת בהתנחלות איתמר.

2. אסטרטגיית "תג המחיר" הינה, בעיקרה, פגיעה המתמקדת בפלסטינים וברכושם, בכוונה להרתיע את הרשויות הישראליות מאכיפת החוק על מתנחלים, במיוחד בכלל האמור בהריסת מבנים ו/או פינוי מאחזי התנחלות.

3. בצלם, "עפרה: מאחז בלתי מורשה", דצמבר 2008.

4. הכנסת - מרכז המחקר והמידע, "מערכת החינוך במזרח ירושלים: כיתות לימוד ותוכניות

ברשימה המפורטת לעיל ארגוני וסוכנויות או"ם וארגונים הומניטריים מקומיים ובינלאומיים המשתתפים בקבוצות עבודה מגזרית ומספקים בעקביות מידע עבור דו"ח המעקב ההומניטארי:

United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Development Programme (UNDP), United Nations Development Fund for Women (UNIFEM), United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO), United Nations Food and Agricultural Organization (FAO), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), United Nations Office for the High Commissioner of Human Rights (OHCHR), United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations Relief and Works Agency for

Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process (UNSCO), World Food Programme (WFP), World Health Organization (WHO), Al Haq, Badil, Save the Children (UK), Defence for Children International – Palestine Section (DCI-PS), Oxfam GB, Palestine Hydrology Group (PHG), Campaign for the Right to Enter, ACF-E, AAA, ACP, ACAD, and members of the Temporary International Mechanism (TIM).

*לפרטים ולמידע נוסף פנו אל יחזקאל ליין, דוא"ל: lein@un.org טל: 02-5829962

הנוסח המחייב הוא הדוח המלא בשפה האנגלית; לקריאתו פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2011_10_19_english.pdf

טבלאות עם נתונים מפורטים על מדדי הגנה ניתן לקרוא בדוח בשפה האנגלית,

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2011_10_19_english.pdf